

ÎN ARMONIA SUNETELOR
Membru corespondent al AȘM
Gheorghe MUSTEA
la 60 de ani

Născut la 1 mai 1951 în s. Mândrești, r. Telenești.

Compozitor, dirijor. Membru corespondent al AȘM (2007). Director artistic și prim-dirijor al Orchestrei Simfonice Naționale a IPNA Compania "Teleradio-Moldova".

În șirul personalităților culturii de expresie muzicală din Republica Moldova a ultimelor decenii, numele lui Gheorghe Mustea se înscrie cu caractere aldine. Prezența sa activă de circa patruzeci de ani în viața muzicală reprezintă o primă mărturie în acest sens. Dotat cu o forță creatoare deosebită – compozitor, dirijor, pedagog, interpret –, mereu avid de creație, ne convinge că aria desfășurată a preocupărilor îi pune în evidență certele calități și vocația unui creator de maximă exigență profesională.

Născut la 1 mai 1951 la Mândrești, raionul Telenești, își face studiile la Colegiul de muzică "Șt. Neaga" din capitală în perioada anilor 1966-1970 în clasa de flaut a profesorului Alexei Bivol. Continuă la Institutul de Stat al Artelor "G. Musicescu" (1970-1975 și 1975-1980) sub îndrumarea profesorilor V. Rotaru (flaut), V. Zagorschi (compoziție), I. Alterman (dirijat simfonic), M. Caftanat (lectura partiturilor), G. Zavgorodnyi (forme muzicale), L. Adam (contrapunct), L. Axionov (folclor muzical) ș.a. Își perfecționează măiestria în cadrul unui stagiu de specialitate la Filarmonica de Stat "D. Șostakovič" din Leningrad cu dirijorul S. Dmitriev (1984-1986).

Instrumentist-flautist la început de carieră artistică, Gheorghe Mustea anticipează componistica

muzicală, începând de la experiența practică, mai întâi în calitate de artist în orchestra Ansamblului Academic de Dansuri Populare „Joc” (1969-1970). Fidelitatea pentru timbrurile aerofone s-a manifestat (deloc întâmplător) în primele sale încercări componistice, situându-se în perimetrul literaturii pentru instrumentele de suflat. Ne referim la piesele semnate în stil popular *Hora ca la țară* (1968) pentru clarinet și orchestră de muzică populară, *Doina și hora* (1969) și *Brâul* (1970) pentru nai și orchestră de muzică populară, *Rapsodie* (1971) pentru nai, clarinet și pian.

Etapă de debut pe plan componistic este succedată de poemul simfonic *Evocare* (1977) și *Cvartetul de coarde* (1978). A urmat *Concertul nr.1* pentru orchestră (1979), lucrare simfonică de anvergură, care îi aduce o primă recunoaștere, fapt validat prin conferirea titlului de Laureat al Concursului Unional de Compoziție (1980) și care concomitent a dat startul unor participări la întâlniri internaționale de creație în Ungaria, Belarus, Rusia, Țările Baltice, Ucraina, dar și a unei cariere de succes pe mai multe planuri. Aceste și alte acumulări au servit drept bază pentru performanțele ulterioare pe alte segmente ale artei sunetelor. Putem aminti astfel de lucrări precum corala *Imn Patriei* (1982), *Balada Moldovei* pentru sopran și orchestră simfonică (1984), *Concertul nr. 2* pentru orchestră (1990). A urmat apoi o strălucită carieră artistică pe parcursul căreia s-a manifestat plenar talentul lui Gheorghe Mustea.

În creația componistică, artistul parcurge un traseu ascendent. Abordează aproape toate genurile și formele muzicale: muzica simfonică, vocal-sinfonică, instrumentală de cameră, vocală de cameră, corală, pentru copii, de estradă, muzica în stil popular, muzica de teatru și film ș.a.

Un salt valoric s-a produs în activitatea și creația lui Gheorghe Mustea în anul 1987, când a fost lansată opera *Alexandru Lăpușneanu* (libretul de Gh. Dimitriu), lucrare de anvergură, inspirată din istoria națională, ca și următoarea operă semnată recent, *Ștefan cel Mare* (2009, libretul de C. Cheianu).

Privind panoramic traiectoria evolutivă a lui Gheorghe Mustea, este de observat că limbajul sonor al maestrului, cum e și firesc, s-a dezvoltat continuu, dar melodia, care domină partiturile întregii creații, a stat mereu la baza doctrinei sale muzicale. O altă trăsătură ce caracterizează scriitura muzicală a lui Gheorghe Mustea se referă la rolul pe care îl atribuie culorilor, intensității, contrastelor tematice și liniilor care conturează imagini sonore concludente, pline de conținuturi sugestive.

Cartea-i de vizită este completată cu o intensă activitate dirijorală, mai întâi în fruntea orchestrei Ansamblului Academic de Dansuri Populare „Joc”

al Filarmonicii din Chişinău, în calitate de director muzical și dirijor, apoi dirijor al Orchestrei simfonice a Filarmonicii din Chişinău (1983-1984 și 1986-1989), director artistic și prim-dirijor al Orchestrei Simfonice Naționale a Radioteleviziunii Naționale (din 1989), în prezent IPNA *Compania Teleradio-Moldova*. Cu această orchestră a efectuat turnee în Franța, Italia, Germania, România, Elveția, Ungaria, Cehoslovacia, Norvegia, Coreea de Sud și în alte țări, impunându-se ca un dirijor ce promovează un vast repertoriu simfonic și vocal simfonic, ce cuprinde *Simfoniile* de Haydn, Mozart, Beethoven, Berlioz, Brahms, Ceaikovski, Zagorschi, Ciobanu, *Concerte* de preclasici, clasici, romantici și moderni Corelli, Mozart, Stamitz, Weber, Brahms, Konus, Bartók, Hacıaturean, Schedrin, Berinski, Skorik, piese de Vivaldi, Händel, Rossini, Salieri, Schubert, Franck, Chausson, Gounod, Dvořak, Smetana, Verdi, Mascagni, Glinka, Musorgski, Strauss, Delibes, Saint-Saens, Rimski-Korsakov, Debussy, Ravel, Orff, Schöenberg, Rahmaninov, Sviridov, Enescu, Jora, Șt. Neaga, Buzilă, T.Chiriac, Doga, Kițenko, Mamot, Rivilis, Rusu ș.a. Disponând de o gestică amplă, energică, viguroasă, precisă și controlată riguros, reușește să comunice cu orchestra, să pătrundă în esența partiturilor, să reliefeze ineditul lucrării, bogăția nuanțelor dinamice și timbrale, pasajele pastelate, exploziile orchestrale. A colaborat cu interpreți de notorietate precum J.Abels, D.Atanasiu, M.Bieșu, F.Croitoru, S.Dunn, R.Fatyal, A.Hrisanide, G.Lanni, M.Müller, M.Muntean, S.Duja, F.Fărcaș, S.Forosteani, I.Josan, M.Kleitmann, A.Lapicus, I.Mahovici, Al.Paley, Ș.Ruha, A.Strezev, E.Tatevosian, E.Verbețchi, E.Virsaladze, I.Zaharia ș.a. Grație eforturilor domniei sale, au fost puse în valoare partiturile tinerilor compozitori din Republica Moldova – V.Ciolac, V.Doni, L.Gondiu, O.Palymski, M.Stârcea ș.a.

Considerat „un adevărat artist” și „cavaler al MUZICII” (Maria Bieșu); „*rara avis*” (Vasile Zagorschi), compozitor care a „dat direcție muzicii clasice moderne în Republica Moldova” (Tudor Chiriac); compozitor „care cu dragoste se apleacă asupra izvorului original” (Grigore Vieru); „natură exigentă în căutările sublimului interpretativ și componistic” (Teodor Zgureanu); artist care „aduce o contribuție substanțială la circuitul de valori din arta muzicală, la procesul de propagare a muzicii compozitorilor autohtoni atât în republică, cât și peste hotarele ei” (Vladimir Axionov); înscris „în constelația „dirijorilor muzicieni”, în sensul profunzilor șefi de orchestră de tipul Alfred Alessandrescu, Theodor Rogalski sau Remus Georgescu” (Doru Popovici); creator de imagini sonore „prin excelență, ale plaiului natal, ale

poporului, ale istoriei neamului său” (Alexandru Samoilă); șef de orchestră cu „un profil dirijoral echilibrat, ferm, de o maximă concizie a gesticii ...” (Anca Ioana Andriescu); ... Gheorghe Mustea este, fără îndoială, unul dintre compozitorii cei mai prolifici din țara noastră, care a dezvoltat arta/cultura muzicală din Republica Moldova într-un mod original.

Muzician de vastă cultură artistică, Gheorghe Mustea transmite experiența profesională discipolilor săi, mai întâi în calitate de pedagog la Colegiul de muzică „Ștefan Neaga” (1973-1975; 1978-1980), ulterior susținând cursurile de *Compoziție, Dirijat simfonic și de operă, Orchestrație și instrument special-Flaut* la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, unde activează în perioada 1980-1983 și din 1989 până în prezent, printre discipolii săi numărându-se muzicieni afirmați: compozitorii Valeria Barbas, Alexei Bojoncă, Vlad Burlea, Ludmila Chise, Ion Coțofan, Corneliu Melnic, dirijorii Marin Balan, Andrei Dmitrovici, Igor Ersac ș.a.

În arta instrumentală s-a impus ca interpret la clasicul flaut, dar posedă mai multe instrumente aerofone (nai, fluiet, ocarină) și autofone (drâmba). A înregistrat mai multe piese de muzică academică și populară la aceste instrumente care se păstrează în fondul radiodifuziunii, printre ele numărându-se propriile lucrări, aranjamente și prelucrări: *Pastorală* pentru nai, caval și țambal, *Rapsodie* pentru nai, clarinet și pian, *Brâul, Balada și Haiduceasca* pentru nai și orchestra de muzică populară, *Sârba și Brăulețul* pentru fluiet și orchestra de muzică populară, *Hostropăț* pentru drâmbă și orchestra de muzică populară, *Cântecul miresei* pentru ocarină și orchestra de muzică populară ș.a.

Meritele lui Gheorghe Mustea au fost apreciate cu mai multe titluri onorifice și academice, distincții de stat. Printre acestea se numără Maestru Emerit în Artă al RSSM (1989), Artist al Poporului din Republica Moldova (1991), Laureat al Premiului Tineretului din Moldova (1985), Laureat al Premiului de Stat al Republicii Moldova (1990), Ordinul *Gloria Muncii* (1998), medalia *Mihai Eminescu* (2000), Ordinul Republicii (2000), medalia *Dimitrie Cantemir* (2011), membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (2007) ș.a.

Ajuns la vârsta maturității artistice, Gheorghe Mustea continuă să valorifice vastul areal al lumii sunetelor, fiind mereu în căutarea armoniei și fascinației acestora. Totodată, este și un bun prilej de a-l cunoaște mai bine prin intermediul creației sale care, neîndoios, se va îmbogăți în continuare cu noi și inspirate pagini de literatură muzicală.

Dr. Victor GHILAȘ